

Kamila Kasperska-Kurzawa

Uniwersytet Opolski
Wydział Prawa i Administracji
e-mail: kamilakasperska@onet.pl
tel. 663 999 550

Terroryzm islamski a bezpieczeństwo globalne

Streszczenie. Gwałtowny wzrost liczby zamachów terrorystycznych na przełomie XX i XXI w. w wymiarze międzynarodowych wyraźnie wskazuje na zwiększenie aktywności ugrupowań terrorystycznych o charakterze religijnym, który kojarzony był z ugrupowaniami terrorystycznymi o rodowodzie islamskim. Aktywność tych ugrupowań była ukierunkowana na przeprowadzanie różnego typu ataków w wielu częściach świata, co w naturalny sposób odczytane było jako prowadzenie działań terrorystycznych w skali globalnej. Z jednej strony ataki terrorystyczne powodowały liczne ofiary wśród ludności cywilnej oraz ogromne straty materialne, z drugiej fundamentaliści islamscy osiągnęli inny bardzo ważny dla nich cel propagandowy – wywołali psychozę stale rosnącego poczucia zagrożenia w większości państw. Jako główne zagrożenie dla swojego bezpieczeństwa i dalszego bezpiecznego rozwoju społeczność międzynarodowa zaczęła postrzegać ataki terrorystyczne prowadzone przez islamskich terrorystów.

Słowa kluczowe: zamach, ofiary, Al-Kaida, samobójczy, terroryzm, państwo islamskie, OPI

1. Wstęp

Gwałtowny wzrost liczby zamachów terrorystycznych na przełomie XX i XXI w. w wymiarze międzynarodowym wyraźnie wskazywał na aktywność ugrupowań terrorystycznych o charakterze religijnym i kojarzony był z ugrupowaniami terrorystycznymi o rodowodzie islamskim. Atakom poddano obiekty w wielu częściach świata, co w naturalny sposób odczytane zostało jako terroryzm przejawiający się

w skali globalnej. Z jednej strony ataki terrorystyczne powodowały liczne ofiary wśród ludności cywilnej, jak również ogromne straty materialne, z drugiej zaś fundamentalisci islamscy osiągnęli bardzo ważny dla siebie cel – cel propagandowy, którym było wzbudzenie poczucia zagrożenia ze strony islamskich terrorystów w większości państw. Codziennie media informują o kolejnych zamachach i towarzyszących im ofiarach. Ma to zasadniczy wpływ na wciąż rosnące poczucie zagrożenia atakami terrorystycznymi w społeczeństwie. Sytuacja ta wymusza na władzach podejmowanie drastycznych działań zwiększających poziom bezpieczeństwa kosztem ograniczania swobód obywatelskich.

Symbolem globalnego terroryzmu stał się zamach na World Trade Center w Nowym Jorku 11 września 2001 r. Skoncentrowany atak na te obiekty pochłonął ogromną liczbę ofiar i poczynił niewyobrażalne zniszczenia. Z tego względu w artykule skoncentrowano się nie tylko na przypomnieniu i wyeksponowaniu wspomnianego ataku terrorystycznego, ale także podjęto próbę zdiagnozowania przyczyn powołania do życia tzw. Państwa Islamskiego. Na potrzeby niniejszego opracowania – za przykładem francuskiej redakcji „Le Monde” – używane będzie określenie „Organizacja Państwa Islamskiego”, w istocie bowiem nazwa „Państwo Islamskie” byłaby niestosowna i uwłaczałaby innym państwom.

2. Zamach z 11 września 2001 r. na World Trade Center – symbolika terroryzmu wieku XXI

Przywołany we wstępie atak terrorystyczny na World Trade Center w Nowym Jorku był, jak dotychczas, najbardziej krwawym aktem terrorystycznym w dziejach nowożytnego świata. Jego inicjatorami i wykonawcami okazali się terroryści islamscy spod znaku Al-Kaidy, kierowanej przez Osamę bin Ladena. Wskutek ataku zginęły 2973 osoby, a wiele zostało rannych, poniesiono także ogromne straty materialne. Nasilające się akty terrorystyczne wymusiły na władzach wielu krajów podejmowanie licznych inicjatyw ustawodawczych, w tym ograniczających swobody zagwarantowane w konstytucjach, celem zalegalizowania podejmowanych kroków wobec sprawców aktów terrorystycznych. Takie działania były niezbędne. W samych Stanach Zjednoczonych zmiany te zmaterializowały się w następującej postaci:

1. Wprowadzono system rozszerzonej inwigilacji społecznej, uruchomiono specjalne, niejawne programy agencji rządowych, ograniczając niektóre prawa obywatelskie.

2. Zmianie uległy sposoby reakcji i zachowania się obywateli w obliczu potencjalnego zamachu terrorystycznego czy też chociażby symptomów takiego aktu.

Miało to mobilizować społeczeństwo do samokontroli w przypadku wystąpienia zagrożenia.

3. W sposób naturalny przedmiotowy zamach wpłynął na zwiększenie kontroli nad polityką migracyjną, zwłaszcza z obszarów, które traktowano jako źródła terroryzmu islamskiego lub wspierające go [Białek 2005: 225-226].

Zamach w Stanach Zjednoczonych wyraźnie zaktywizował terrorystów islamskich, którzy głosili ogromny triumf i pokonanie największego wroga – USA. Dla islamistów państwo to nadal jest największym wrogiem i symbolem zepsucia świata zachodniego. Atak na World Trade Center umocnił Al-Kaidę, która w ocenie zachodnich analityków stała się organizacją inną, aniżeli była przed zamachem. Zmieniła się w ruch, który już był w istocie ideologią – tym bardziej niebezpieczną, że osiągającą wymiar globalny. Zwiększeniu natychmiast uległa liczba dokonywanych ataków terrorystycznych. Szczególna aktywność terrorystów islamskich obserwowana była przede wszystkim w Afryce, w tym w Somalii i Sudanie. Ekspansję i rozwój Al-Kaidy zauważono zwłaszcza w państwach, w których islam jest religią dominującą, m.in. w Jordanii, Pakistanie, Iraku, Arabii Saudyjskiej, ale również w państwach Unii Europejskiej. W większości wymienionych krajów organizacja ta lokowała swoje grupy terrorystyczne. Uzasadnione więc wydaje się twierdzenie, że zamach na Stany Zjednoczone stał się symbolem walki nie tylko Osamy bin Ladena i Al-Kaidy, lecz głównie walki świata islamu z kulturą Zachodu. Uznać możemy także, że atak ten odebrany został przez fanatycznych terrorystów spod znaku półksiężyca jako zwycięstwo dżihadu [Gierszewski 2009: 318-319].

Zauważyć należy, że zamach na WTC stał się, wskutek nieodpowiedniej reakcji USA, najlepszą reklamą dla muzułmańskiego fundamentalizmu. Nieustanne doniesienia medialne z USA, przedstawiające Osamę bin Ladena jako charyzmatycznego i demonicznego przywódcę organizacji terrorystycznej oraz zbytne epatowanie międzynarodowej opinii publicznej informacjami o sprawcach ataku i przywódcy Al-Kaidy, doprowadziły do tego, że sam organizator zamachu, Osama bin Laden, w krótkim czasie urósł do rangi przywódcy świata muzułmańskiego, podejmującego walkę z zachodnim systemem wartości. Za mediami ze Stanów Zjednoczonych podążały skwapliwie środki masowego przekazu innych państw zachodnich i nie tylko, w historyczny sposób informując społeczność międzynarodową, kim był przywódca grupy terrorystycznej, która dokonała zamachu w Nowym Jorku. Z Osamy bin Ladena uczyniono wręcz legendę, natomiast samą Al-Kaidę postrzegano jako sieć wzajemnych powiązań grup terrorystycznych. Sieć ta ogarnęła także świat islamski. W odbiorze samych terrorystów i ich zwolenników, których liczba niepomiaralnie wzrastała, nie mogło się zdarzyć nic lepszego, ponieważ to świat Zachodu właśnie, poprzez media, propagował islamistów – oczywiście potępiając ich i zapowiadając likwidację. To przesłanie docierało jedynie do społeczeństw spoza państw muzułmańskich. Polityka informacyjna USA była na rękę muzułmańskim

fundamentalistom, którzy coraz mocniej utożsamiali się ze światowym muzułmańskim terroryzmem [Danecki 2010: 68-69].

Potęę mediów świetnie widać na przykładzie takich stacji jak Al-Dżazira czy też agencja informacyjna Al-Kaidy – Assabah, które emitowały nagrania zawierające wystąpienia znaczących ludzi z organizacji terrorystycznych: Osamy bin Ladena, Ajmana al-Zawahiriego i wielu innych. Często widywano na nagraniach samego bin Ladena. Ten przywódca Al-Kaidy zauważył, że w obecnych czasach większość bitew wygrywa się w mediach. O fakcie tym poinformował pisemnie w liście skierowanym do mułły Omara. Tak więc terroryści wykorzystywali współczesne środki przekazu w celu wyeksportowania swojej zbrodniczej idei, skoncentrowanej na działalności terrorystycznej. To kolejny obszar, którego fundamentem był atak na WTC, a który został wykorzystany przez organizacje terroryzmu islamskiego.

Pozostając przy środkach masowego przekazu, warto przytoczyć opinię Petera Bergena, amerykańskiego dziennikarza specjalizującego się w sprawach terroryzmu, który stwierdził, że wśród przekazów medialnych kierowanych przez przywódców islamskich organizacji terrorystycznych znajdują się informacje zakamuflowane, wskazujące na strategię działania, będące w istocie swoistymi instrukcjami dla określonych komórek zarówno Al-Kaidy, jak i innych organizacji terrorystycznych. Dziennikarz sugeruje wręcz, że po wydaniu niektórych transmitowanych przez media oświadczeń przywódców terrorystycznych następowały zamachy terrorystyczne [Malinowski i in. 2009: 319-320].

Za jeden z takich przykładów może posłużyć atak terrorystyczny w Hiszpanii, który poprzedzony został ostrzeżeniem wydanym w kolejnej odezwie Bin Ladena 18 października 2003 r. Sam zamach miał miejsce 11 marca 2004 r. Niezależnie od Bin Ladena podobnej treści odezwy czy też ostrzeżenia kierował do islamskich terrorystów Al-Zawahiri, który wzywał do walki w Pakistanie, traktując ją jako odwet za atak na Czerwony Meczet, co skutkowało wieloma aktami terrorystycznymi. Jedną z sugestii Bin Ladena było ostrzeżenie o możliwym ataku na rafinerie naftowe w Arabii Saudyjskiej. Zaowocowało ono w roku 2006 atakiem terrorystycznym na rafinerię Apkaik w Arabii Saudyjskiej [Malinowski i in. 2009: 320].

O tym, jak ideologia terroryzmu zawładnęła umysłem Osamy bin Ladena, niech świadczą jego wypowiedzi będące komentarzem do ataku na WTC. Oświadczenie przywódcy Al-Kaidy, złożone i udostępnione 6 października 2001 r., składa się z kilku fragmentów, wśród których napotykamy ustępy o charakterze religijnym, ocenę polityki prowadzonej przez USA oraz ocenę konfliktu palestyńsko-izraelskiego. Ze względu na ograniczony zakres artykułu przedstawiono jedynie najtrudniejszy do zrozumienia przez przeciętnego człowieka fragment wypowiedzi lidera Al-Kaidy odnoszący się do Boga. W tej części Bin Laden uzasadnia atak na Stany Zjednoczone 11 września 2001 r.: „Zaświadczam, że nie ma Boga oprócz Allaha, a Mahomet jest jego wysłańcem. [...] Jej [Ameryki – przyp. aut.] najpotężniejsze

budowle zostały zniszczone, Bogu niech będą za to dzięki. Oto jest Ameryka, przepelniona trwogą od północy po południe, od zachodu aż po wschód. Bogu niech będą za to dzięki”. Jest także wypowiedź dotycząca zamachowców, w której Bin Laden prosi Boga, aby „wywyższył ich i błogosławił”. Przesłanie Bin Ladena kończy się wezwaniem i błogosławieństwem. Wezwanie w podtekście odnosi się do słuchających go muzułmanów, których wzywa do walki przeciw niewiernym, w tym przypadku Amerykanom: „Bóg jest Wielki [...] Oby pokój i łaska Boża były z Wami”. Po takim przesłaniu zapewne wielu muzułmanów, zwłaszcza tych o fundamentalistycznych poglądach, podjęło walkę w ramach struktur organizacji terrorystycznych [Kosmynka 2011: 204-205].

Do zamachu na World Trade Center w Stanach Zjednoczonych 11 września 2001 r. odwołują się główne siły fundamentalistów islamskich, wskazując na skuteczną walkę Al-Kaidy z „zachodnim, dominującym systemem wartości w świecie”. Jednocześnie budują jednolity front terroryzmu islamskiego, mającego w założeniu prowadzenie ataków na ośrodki zlokalizowane w organizacjach państwowych o systemach zachodnich, ze szczególnym uwzględnieniem Stanów Zjednoczonych.

Dlatego też, w wielkim skrócie przypominając krwawy zamach na WTC w Stanach Zjednoczonych 11 września 2011 r., autorka artykułu uważa, że w późniejszym okresie, po roku 2011, ekstremiści islamscy, bazując na dokonaniach Al-Kaidy, związanych głównie z przedmiotowym atakiem, podjęli decyzję o budowie organizacji quasi-państwowej pod nazwą „Państwo Islamskie” – organizacji terrorystycznej o zasięgu globalnym, o niespotykanym dotychczas nasileniu zbrodni, w tym zbrodni ludobójstwa.

3. Organizacja Państwa Islamskiego – zorganizowany system terroryzmu międzynarodowego

Od wielu lat fanatyczni islamiści dążyli do utworzenia odrębnego organizmu państwowego, który miał obejmować swoim zasięgiem kraje o rodowodzie islamskim. Formą państwa, do której dążyli, był kalifat [Szlachter 2007: 55]. Wiodącym prawem w tym państwie miało być prawo szariatu. Wynikało to z modelu polityczno-religijnego, w jakim miało funkcjonować to państwo. Prawo szariatu w zderzeniu ze współczesnym obrazem prawa, opartego na demokratycznych fundamentach, jest w istocie jego karykaturą. Tak więc Organizacja Państwa Islamskiego (OPI) na terenach Iraku i Syrii miała stanowić odrodzony kalifat, obejmujący wyznawców Mahometa, tworząc tzw. *dar al-islam*, co oznacza „dom pokoju”. Do osiągnięcia założonego celu islamskich fanatyków miał doprowadzić dżihad, co w kulturze islamu oznacza „świętą wojnę”. Naturalnym wrogiem, który stanowił główną

przeszkodę w realizacji tej wizji, był świat zachodni, ze swoją świecką kulturą i prawem tworzonym na demokratycznych podstawach, gdzie nie ma miejsca na prawo plemienne. Unia Europejska, jako grupa państw, stała się jednym z głównych celów działań OPI [definicja hasła „kalifat”].

Przybliżając historię kalifatu, należy powiedzieć, że w dawnym kształcie prezentował on organizm państwowy, który wówczas, setki lat temu, był stosunkowo zwyczajnym państwem. Tymczasem współczesny kalifat – wedle założeń jego twórców – ma realizować ideę zjednoczenia państw muzułmańskich, gdzie zadaniem kalifa jest sprawowanie władzy tak państwowej, jak i religijnej. Można wnioskować, że ta inicjatywa spotka się z ogromnym odzewem muzułmanów na całym świecie. Istotnie, badania przeprowadzone w roku 2007 na terenie państw muzułmańskich: w Pakistanie, Maroku i Egipcie, pokazały, że 2/3 społeczności wymienionych państw poparłoby taki rodzaj zjednoczenia. Zapewne w badaniach tych nie wyjaśniono, na czym polega istota państwa opartego na modelu kalifatu, a zwłaszcza tego, jakim prawom mieliby podlegać jego mieszkańcy [Gąsior 2014].

Dżihadyści XXI w. swoją walkę o „Państwo Islamskie” opierają głównie na wojnie ze współczesnym światem, traktując dżihad jak wezwanie świata islamskiego do walki z niewiernymi. Islamiści świadomie zafałszowali znaczenie słowa „dżihad”. Zgodnie z prawem koranicznym dżihad jest zarówno wezwaniem do wysiłku zmierzającego ku Bogu, walki z pokusami, samym sobą, jak i do pracy, obrony słabych, pomocy bliźnim (tzw. Wielki Dżihad), a nie do terroryzmu, mordowania niewinnych ludzi, wojny i zbrodni, a więc tego wszystkiego, co czynią obecnie islamiści w Syrii i Iraku.

Aby zrozumieć poczynania OPI, zasadne jest, choćby bardzo skrótowe, przedstawienie sytuacji w Syrii. Jedno z ugrupowań terrorystycznych, będące odłamem Al-Kaidy, powstało w 2003 r. Członkowie tej grupy wywodzili się z kręgów fundamentalistów islamskich, uczestniczyli w walkach przeciwko reżimowemu rządowi Baszara al-Asada w Syrii. Konflikt w Syrii rozpoczął się 15 marca 2011 r. jako opór społeczności tego kraju wobec autorytarnych rządów Al-Asada i partii Bass. W walkach na terenie Syrii brało udział wielu przedstawicieli państw z całego niemal świata. Reprezentowali oni ponad 80 narodowości, walcząc po stronie rebeliantów. Wśród nich znaleźli się dzisiejsi dżihadyści spod znaku Organizacji Państwa Islamskiego.

Syria zlokalizowana jest w bardzo ważnym obszarze geostrategicznym, dlatego też widoczne było ogromne nasycenie najemnikami z całego świata, walczącymi po stronie powstańców. Centrum Bliskiego Wschodu, w którym położona jest Syria, a także Jordania, Liban, Izrael oraz Autonomia Palestyńska, określane jest mianem krajów Lewantu [Kopaliński 1988: 301].

Działania zbrojne w Syrii w sposób naturalny wywierały bardzo znaczący wpływ na cały region, dżihadyści bowiem przenieśli walki na teren Iraku, przez co

zmienili kierunek działań zbrojnych, oznajmiając, że jest to początek ich dążenia do reaktywacji kalifatu na terytoriach Syrii i Iraku [Gąsior 2014].

Główne działania OPI rozpoczęło na przełomie 2013 i 2014 r. na terenie Iraku. W ich trakcie doszło do zdobycia Mosulu i Tikritu. Rzecznik tej organizacji wygłosił oświadczenie, że nowym kalifem został wybrany Abu Bakr al-Baghdadi, który stał się tym samym „przywódcą muzułmanów na całym świecie” [Kocik 2014]. Przedstawiciele OPI ujawnili plany ekspansji dżihadystów na kolejne państwa regionu Bliskiego Wschodu, szczególnie tam, gdzie mają poparcie ludności sunnickiej. Społeczność szyicka traktowana jest jako wróg OPI i dlatego ze szczególną zaciętością mordowane są całe grupy jej przedstawicieli. Mordowani są wyznawcy religii innych aniżeli muzułmańska. Szczególnie drastyczne okazały się zbrodnie na Kurdach, ukazujące wyjątkowe bestialstwo OPI, np. porywanie kobiet i czynienie z nich niewolnic seksualnych oraz sprzedawanie ich jak zwierzęta. OPI porywa także przedstawicieli wielu innych państw, jednocześnie zapowiadając ataki terrorystyczne na cele w różnych częściach świata [Gąsior 2014].

OPI podporządkowała sobie obszary Iraku, gdzie przewagę ma społeczność sunnicka. Podobne metody stosowali również w Syrii. Główny atak i represje OPI skierowała przeciwko „niewiernym” – szczególnie chrześcijanom, ale także wobec społeczności kurdyjskiej, szyickiej, alawitów i sunnitów, którzy nie popierali prowadzonej przez nią walki. Dżihadystów aktywnie wspierali najemnicy, ochotnicy i oczywiście fanatyczni muzułmanie. Znaczący wkład w siłę OPI mieli bojownicy rekrutujący się z wielu państw świata. Wedle ustaleń źródeł brytyjskich, a także amerykańskich – wśród bojowników OPI mogło walczyć około 12 tysięcy cudzoziemców z ponad 80 krajów, w tym z Tunezji, Rosji, Francji, Szwecji, Arabii Saudyjskiej, Jordanii oraz Wielkiej Brytanii. W celu zwiększenia werbunku nowych bojowników w znaczącym stopniu zaktywizowali się muzułmanie na całym świecie [Kocik 2014].

Jeżeli OPI określamy jako organizację terrorystyczną, zakładamy, że będzie ona dokonywała zamachów w standardowy sposób. Tymczasem wieści dochodzące z terenów zajętych przez OPI świadczyły o tym, że zbrodni tej organizacji nie można było porównywać ze zbrodniami żadnej innej organizacji terrorystycznej na świecie. Dotyczy to zwłaszcza prześladowań jazydów, które nosiły znamiona rzezi. Takim przykładem bestialstwa OPI o zbrodni dokonanej w sierpniu 2014 r., kiedy to zabito 500 jazydów, kobiet i dzieci, z których część zakopano żywcem. Zbrodnie te mają charakter ludobójstwa. Liczne masowe groby jazydów znajdowano m.in. w Sindzarze, w północno-zachodniej części kraju [Zagner 2014].

Jedną z najgroźniejszych form walki, reaktywowaną przez OPI, są niewątpliwie ataki samobójcze (mikroataki) dokonywane w różnych częściach świata, głównie w państwach Unii Europejskiej, ale również w Stanach Zjednoczonych. Właściwie wszystkie dotychczasowe ataki terrorystyczne we Francji, Belgii czy innych

państwach europejskich miały charakter mikroataków. Chroniło to zamachowców przed wcześniejszą identyfikacją. Przykłady dotychczasowych ataków w Iraku, Turcji, Arabii Saudyjskiej, Jemenie pokazują determinację opartą na fundamencie fanatyzmu islamistów [Strzelanina pod parlamentem w Ottawie 2014].

Przedstawione w zarysie działania militarne OPI w Syrii i Iraku, wiele ataków terrorystycznych w państwach UE, Kanadzie i Australii w pełni uzasadniają tezę, że OPI jest organizacją stosującą zorganizowany system terroryzmu międzynarodowego, który już dziś wykracza daleko poza teren Iraku i Syrii.

4. Reaktywacja terroryzmu samobójczego przez Organizację Państwa Islamskiego

Jedną z najbardziej niebezpiecznych, ale i najbardziej odrażających metod, którą posługują się organizacje terrorystyczne na świecie, jest tzw. terroryzm samobójczy. W celu przybliżenia tego zjawiska, należy wspomnieć, że terroryzm samobójczy współcześnie, a dokładnie w latach 80. XX w., stosowano w Libanie. Tego rodzaju akty terroru ugrupowania islamskie, których fundamentem był fanatyzm religijny, rozpowszechniły niemalże na całym świecie. Jeżeli sięgniemy do źródeł historycznych, z łatwością odnajdziemy taką formę terroryzmu stosowaną już w XII w. przez fanatycznego przywódcę terrorystycznej grupy islamskiej Hasana ibn Sabaha, zwanego Starcem z Gór, który kierował grupą islamistów o orientacji szyickiej. Była to tajna organizacja muzułmańska działająca na Bliskim i Środkowym Wschodzie, dokonująca zamachów, w tym o charakterze samobójczym [Dietel i in. 2009: 220].

Niewątpliwie do propagowania idei samobójczych ataków terrorystycznych przyczynił się konflikt w Libanie, który w latach 1982-1987 przyjął charakter wojny domowej. Tę formę terroryzmu stosowali powszechnie członkowie organizacji terrorystycznej Hezbollah, wywodzący się z szyitów irańskich. Zastanawiające jest, że w tamtych czasach terroryzm samobójczy zyskał poparcie społeczności muzułmańskiej, miał bowiem on za podstawę ideę męczeńskiej śmierci samobójcy. Akty terroru w takiej formie uwieczniane były na plakatach i w filmach. Dowodem tego był wprowadzony swoisty system bezpieczeństwa socjalnego dla rodzin, z których wywodzili się samobójcy. Po takiej śmierci krewni samobójcy wspierani byli materialnie, zaś ich status społeczny znacząco wzrastał [Dietel i in. 2009: 221].

Zastanawiające jest, czym kieruje się osoba wyrażająca zgodę na przeprowadzenie takiego ataku, który przecież oznacza jego nieuchronną śmierć. Okazuje się, że pomiędzy zleceniodawcami a wykonawcą ataku samobójczego zawierana jest pewnego rodzaju ugoda, która w swoich głównych punktach gwarantuje sa-

mobójcy z jednej strony, że po śmierci zyska on miano „męczennika za wiarę”, zaś z drugiej strony przynieść ma ona nobilitację organizacji terrorystycznej, która będzie propagować ten zamach na świecie [Gwiazda 2009: 173].

Podstawowymi elementami stanowiącymi fundament zarówno samego werbunku kandydatów na zamachowców samobójców, jak i bazę przekonań przyszłych sprawców takich zamachów są czynniki religijne. W trakcie werbunku kładzie się nacisk na ideologię jako motyw samobójczego ataku, całkowicie pomijając milczeniem, że zamach ten niesie ze sobą być może dziesiątki czy też setki niewinnych ofiar. Zazwyczaj zamachowcami są osoby o niskim statusie materialnym, mniej wykształcone, ale także osoby starsze, zmagające się z określonymi problemami zdrowotnymi [Gwiazda 2009: 175].

OPI, stosując na niespotykaną skalę terror, zbrodnie na zajmowanych terenach, powodowało ogromne fale uchodźców, którzy poprzez Turcję i Bałkany kierowali się do państw Europy Zachodniej. Dane wywiadów państw, takich jak Francja, Niemcy czy Włochy, wskazywały na możliwości ukrywania się wśród tysięcy migrantów określonej liczby przeszkolonych bojowników OPI. Ich zadaniem było prowadzenie rozpoznania obiektów mogących stać się celem zamachów, jak i werbunek do organizacji terrorystycznej. Uzyskane przez agendy wywiadu brytyjskiego informacje wskazywały, że członkowie OPI wykorzystywali łodzie migrantów kierowanych do Włoch do przetrzymywania ekstremistów islamskich. Fakt ten wskazuje na ogromne niebezpieczeństwo przenikania OPI na teren UE, gdzie możliwe będzie nasilenie się zamachów samobójczych w przyszłości [Gorol 2015].

Doniesienia medialne pokazują, że największą liczbę ataków samobójczych w wykonaniu OPI odnotowano na terenie Turcji. Wspomnieć należy tu krwawy zamach w październiku 2015 r. Dokonało go dwóch samobójców, którzy wysadzili się nieopodal dworca kolejowego. W wyniku ataku zginęło 97 osób, a 180 zostało rannych [Zamach w Ankarze... 2015].

Kolejny atak terrorystyczny w Ankarze miał miejsce w lutym 2016 r., kiedy to dokonano zamachu na autobusy przewożące wojskowych. Bilans ofiar to 28 zabitych i 61 rannych. Następnego zamachu dokonano natomiast w marcu 2016 r. – w jego wyniku zginęło ponad 30 osób [Kilkadziesiąt ofiar... 2016]. W Stambule w czerwcu 2016 r. miał miejsce zamach bombowy – zginęło ponad 40 osób, nie było natomiast rannych. Zatrzymano około 10 osób współpracujących z OPI [Zamachy w Turcji 2016].

Turcja nie była jedynym krajem, w którym dokonywano zamachów o charakterze samobójczym czy też przy użyciu samochodów pułapek. OPI atakowała również cele na terenie innych państw, w tym w Arabii Saudyjskiej, gdzie w październiku 2015 r. zaatakowano meczet. W trakcie ataku dokonanego na wiernych, modlących się podczas wieczornej mszy, zabito trzy osoby [Arabia Saudyjska: Zamach samobójczy... 2016].

Bardziej dramatyczny atak terrorystyczny, również mający charakter samobójczy, odnotowano 20 marca 2015 r. w Jemenie. Dokonano wtedy samobójczych ataków terrorystycznych na trzy meczety. Łącznie życie straciło ponad 140 osób [Nowy bilans... 2015]. Równie drastyczny atak samobójczy przeprowadzony został w Jemenie w maju 2016 r., kiedy to samobójca mający na sobie pas szahida wszedł w tłum i wysadził się, powodując śmierć co najmniej 25 osób, którymi byli ochotnicy do pracy w policji [Jemen. Co najmniej 25 ochotników... 2016].

To jedynie przykłady ataków terrorystycznych o charakterze samobójczym w Turcji i Jemenie. Można jeszcze dodać do tego Bejrut, Tunis, a także serię aktów terrorystycznych o ogromnym wydźwięku w wymiarze międzynarodowym, jakie miały miejsce w Paryżu, Brukseli, w Niemczech. Jakkolwiek nie nosiły one cech terroru samobójczego, spowodowały ogromny wzrost zagrożenia bezpieczeństwa społecznego w tych krajach. We wszystkich wymienionych przypadkach sprawcami były osoby wywodzące się z OPI. W większości przeanalizowanych materiałów zawarte zostało przekonanie, że wraz ze zmniejszającym się terenem zajmowanym przez OPI przybierać będą na sile akty terrorystyczne o charakterze samobójczym, mające na celu destabilizację państw UE, jak również USA, Kanady i Australii.

5. Wnioski

W podsumowaniu rozważań dotyczących zagrożenia ze strony fanatyków islamskich należy zauważyć, że atak na WTC w 2001 r. był symbolem, który trzeba rozpatrywać z punktu widzenia Stanów Zjednoczonych. Ten zaatakowany kraj podjął szerokie działania mające na celu mobilizację większości państw na świecie do bezwzględnej walki z terroryzmem islamskim. Wiele państw omijanych dotychczas przez terrorystów spostrzegło, że jeżeli nie zawahali się oni zaatakować takiej potęgi, jaką niewątpliwie są USA, nie będą mieć żadnych zahamowań w przypadku mniejszych państw. Można powiedzieć, że świat zmobilizował się wtedy w wymiarze globalnym w kwestii walki z terroryzmem islamskim. Dotyczyło to również państw o rodowodzie islamskim, jak chociażby Arabii Saudyjskiej. Nie możemy jednak nie dostrzegać, że symbolika ataku na WTC miała także inne poważne konsekwencje w obszarze terroryzmu islamskiego. Otóż dla fanatyków muzułmańskich ten atak stał się symbolem walki świata islamu z religią, kulturą zachodnią, nazywaną przez muzułmanów światem niewiernych. W świadomości islamistów atak ten był zwycięstwem nad potęgą USA, co wpłynęło na ogromną intensyfikację wszelkich ruchów ekstremistycznych w obszarze islamu. Z tego aktu terrorystycznego islamiści stworzyli wręcz ideologię, Bin Laden bowiem już nie żyje, Al-Kaida właściwie również nie istnieje, zaś jej odłamy włączane są do OPI.

Najważniejszym wnioskiem wynikającym z coraz to bardziej rosnącego zagrożenia globalnym islamskim terroryzmem niewątpliwie powinna być konieczności nieustannej konsolidacji państw świata w walce z islamskim ekstremizmem. Wszelkie wąskie interesy poszczególnych państw, czy to geopolityczne, geostrategiczne, a nawet geoeconomiczne, nie mogą wpływać na odstąpienie od zwalczania terroryzmu islamskiego. Jest on trudny do pokonania na poziomie militarnym, ale o wiele większym wyzwaniem staje się zwalczanie fałszywych ideologii fanatyzmu islamskiego, który jest nieustannie szerzony niemal na całym świecie poprzez prowadzenie indoktrynacji w wielu meczetach, szkołach koranicznych, w społecznościach muzułmańskich, a zwłaszcza w enklawach islamskich w państwach Unii Europejskiej. Aby skutecznie pokonać fanatyzm islamski, należy bezwzględnie niszczyć tę ideologię na poziomie jej tworzenia się, a więc w wymienionych miejscach i placówkach.

Literatura

- Arabia Saudyjska: Zamach samobójczy w meczecie, są ofiary śmiertelne*, 2015, <http://wyborcza.pl/1,75399,19092703,arabia-saudyjska-zamach-samobojczy-w-meczecie-sa-ofiary-smiertelne.html> [dostęp: 22.09.2016].
- Białek T., 2005, *Terroryzm manipulacja strachem*, Warszawa: Studio Emka.
- Danecki W., 2010, Narodziny terroryzmu w świecie islamu, w: P. Jaroszyński, P. Tarasiewicz, I. Chłodna, M. Smoleń-Wawrzusiszyn (red.), *Terroryzm dawniej i dziś*, Lublin: Wydawnictwo KUL, 51-71.
- Definicja hasła „kalifat”, <http://portalwiedzy.onet.pl/23582,,,kalifat,haslo.html> [dostęp: 10.09.2016].
- Dietel W., Hirschmann K., Tophoven R., 2009, *Terroryzm*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Gąsior M., 2014, *Spokojnie, to tylko kalifat – przewodnik po Państwie Islamskim*, <http://natemat.pl/108169,spokojnie-to-tylko-kalifat-przewodnik-po-islamskim-panstwie-ktore-dzihadysty-stworzyli-w-syrii-i-iraku> [dostęp: 11.09.2016].
- Gierszewski J., 2009, Ekspansja Al-Kaidy po 11 września 2001 roku, w: J. Malinowski, R. Ożarowski, W. Grabowski (red.), *Ewolucja terroryzmu na przełomie XX i XXI wieku*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 318-328.
- Gorol M., 2015, *IS wykorzysta imigrantów uciekających do Europy? Przechwycono wiadomości dżihadystów*, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,36474,title,IS-wykorzysta-imigrantow-uciekajacych-do-Europy-Przechwycono-wiadomosci-dzihadystow,wid,17281818,wiadomosci.html> [dostęp: 7.04.2015].
- Gwiazda A., 2009, Fenomen terrorystów samobójców, w: M.J. Malinowski, R. Ożarowski, W. Grabowski (red.), *Ewolucja terroryzmu na przełomie XX i XXI wieku*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 172-179.
- Jemen. Co najmniej 25 ochotników do policji zginęło w samobójczym zamachu*, 2016, <http://wyborcza.pl/1,75399,20077753,jemen-co-najmniej-25-ochotnikow-do-policji-zginelo-w-samobojczym.html> [dostęp: 23.09.2016].
- Kilkadziesiąt ofiar zamachu w Turcji*, 2016, www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiatea,2/ankara-potezna-eksplozja-w-stolicy-turcji,620189.html [dostęp: 22. 09.2016].

- Kocik J., 2014, *Kim są, czego chcą i jak ich powstrzymać – wszystko, co wiemy, o Państwie Islamskim*, <http://www.tvp.info/17052918/kim-sa-czego-chca-i-jak-ich-powstrzymac-wszystko-co-wiemy-o-panstwie-islamskim> [dostęp: 11.09.2016].
- Kopaliński W., 1988, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, Warszawa: Wiedza Powszechna.
- Kosmynka S., 2011, *Od Boga do terroru. Rola religii w ideologii dżihadyzmu na przykładzie organizacji Al-Kaida*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Malinowski M.J., Ożarowski R., Grabowski W., 2009, *Ewolucja terroryzmu na przełomie XX i XXI wieku*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Nowy bilans zamachu w Jemenie: Co najmniej 142 zabitych*, 2015, <http://wiadomosci.radiozet.pl/Wiadomosci/Swiat/Jemen-142-ofiary-samobojczych-zamachow-bombowych-w-Sanie-00002627> [dostęp: 23.09.2016].
- Strzelanina pod parlamentem w Ottawie. To zemsta dżihadystów?*, 2014, <http://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/473147,strzelanina-w-ottawie-mezczyzna-zaatakowal-w-poblizu-kanadyjskiego-parlamentu.html> [dostęp: 11.09.2016].
- Szlachter D., 2007, *Walka z terroryzmem w Unii Europejskiej – nowy impuls*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Zagner A., 2014, *Rzeź jazydów*, <http://zagner.blog.polityka.pl/2014/08/10/rzez-jazydow-panstwo-islamskie-przeszlo-do-czynow> [dostęp: 11.09.2016].
- Zamach w Ankarze. Kolejny atak IS na Turcję?*, 2015, www.defence24.pl/267302,zamach-w-ankarze-kolejny-atak-is-na-turcje [dostęp: 22.09.2016].
- Zamachy w Turcji. Zatrzymano kilkunastu podejrzanych*, 2016, www.polskieradio.pl/5/3/Artykul/1637888,Zamachy-w-Turcji-Zatrzymano-kilkunastu-podejrzanych [dostęp: 22.09.2016].

Islamic Terrorism and Global Security

Summary. The rapid increase in the number of terrorist attacks at the turn of the century in the international dimension clearly indicates the increasing activity of terrorist groups of a religious nature, which was associated with terrorist groups of Islamic origin. The activity of these groups was focused on carrying out various types of attacks in many parts of the world, which was naturally read as conducting terrorist activities on a global scale. On one hand, terrorist attacks have created many victims among the civilian population, as well as, enormous material damage; on the other hand, Islamic fundamentalists have reached another very important goal for their cause, propaganda. Psychosis has caused a constantly growing sense of threat in most countries. As the main threat to its security and continued safe development, the international community began to perceive the terrorist attacks carried out by Islamic terrorists.

Keywords: attack, victims of Al-Qaeda, suicide, terrorism, Islamic state, ISIS